

[Lannung.]

Situation ikke selve det principielle: tilbagevirkende Kraft eller ikke, men det: ikke at gøre Ting straffbare, som ikke i Gerningens Situation af den almindelige Retsbevidsthed følte som forkastelige, og her spiller det en overordentlig stor Rolle, som ikke stærkt nok kan fremhæves, om Gerningen er foretaget først og fremmest paa den ene eller den anden Side af den skelsættende Dato den 29. August 1943. Det er helt rigtigt, naar det i et illegalt Blad hedder, at det er kun berettiget at give Love med tilbagevirkende Kraft, naar man paaser, at de ikke gaar videre, end den almindelige Retsbevidsthed gik paa det Tidspunkt, da Handlingen blev begaaet. Hvis ikke dette holdes for Øje, kommer vi ud i Vilkaarlighed og i politisk Misbrug af Retten. Det rigtigste vilde have været, om man kun med Hensyn til bestemte Tilfælde, navnlig f. Eks. Stikkervirksomhed eller lignende, var gaaet bag den 29. August. I hvert Fald er det overordentlig vigtigt, at Loven og Dommerne tager det rette Hensyn til, hvorledes det store Flertal saa paa en Handling paa det Tidspunkt, da den fandt Sted. Tidspunktet bør her være meget afgørende for selve Strafbarheden og, naar den erkendes at være til Stede, for Strafudmaalingen. I den Femaarsperiode, der her er Spørgsmaal om, vil det være overordentlig vigtigt, for at Retfærdigheden kan ske Fyldest, at bedømme enhver Handling paa dens Baggrund og i dens Sammenhæng. I mange Tilfælde vil det bl. a., ikke mindst under Hensyn til Kongens Budskab, være en meget formildende Omstændighed, jo nærmere Handlingen ligger den 9. April 1940, og omvendt en meget skærpene Omstændighed, jo nærmere den ligger den 5. Maj 1945, og det igen med den 29. August 1943 som den store Skæringsdag for det særligt strafværdige.

I øvrigt er jeg og mit Parti med mig fuldstændig indforstaaet med, at Straffens Strenghed bør svare til de meget alvorlige Forbrydelser, der her er Spørgsmaal om. Jeg har derfor i den Henseende ingen Indvending mod Forslaget i Almindelighed. Jeg kunde endda godt gaa videre med Straf for Angiveri og Stikkeri end § 12, 1ste Stykke.

Mit Parti er principielt absolut mod Anvendelse af Dødsstraf under normale Forhold, men som en midlertidig Bestemmelse, affødt af denne ganske særlige Situation, vil i hvert Fald de fleste af os kunne gaa med dertil. Der er ingen som helst Inkonsekvens i at være Modstander af Dødsstraffen i Almindelighed og dog at

kunne stemme for den i dette helt situationsbestemte Tilfælde. Mit Hovedmotiv herfor er, at den er det mindste Onde, idet Alternativet, hvis man ikke havde stillet Dødsstraffen i Udsigt for de mest bestialske Gerninger, ellers kunde være blevet Selvtægt og de lange Knives Nat, at ukontrollerede Grupper havde taget Justitsen i deres Haand. Alt dette er nu i hvert Fald blevet forhindret. Jeg forstaa derfor fuldt ud, at Frihedsbevægelsens Jurister paa Grund af den Rædsel og Terror, der gik over Landet, saa sig nødsaget til at gaa bort fra Programudtalelsen, vist fra Sommeren 1943, om at blive ved de gamle Strafferammer. En Eftertid, der vil bedømme disse Spørgsmaal om den tilbagevirkende Kraft og den midlertidige Indførelse af Dødsstraffen, maa ikke glemme at se paa Situationen, som den forelaa i sin Helhed, og saa vil man sikkert kunne forstaa, at man her har fulgt, om jeg saa maa sige det mindste Ondes Politik.

Jeg maa understrege, at der for os intet som helst Præcedens ligger i, at vi under disse ganske særlige Forhold gaar med til tilbagevirkende Kraft og Dødsstraf.

Det er altid, og det vil altid være det, men det er navnlig her overmaade vigtigt, at Dommere er sig deres Ansvar bevidst, at de vil dømme strengt efter Loven, men ligeligt og retfærdigt uden Paavirkning af vekslende Stemninger, hvad jeg da heller ikke tvivler om, at vore Dommere vil; de vil kunne taale den Belastning, der i saa Henseende maatte ligge i Situationen.

De almindelige Strafbarhedsbetingelser er ikke ændret i dette Lovforslag. Forsættet skal være i Orden, men i det hele gælder, at man her i særlig Grad maa se paa den handlendes Tankegang, Sindelag og Hensigt i Spørgsmaalet om Enkelttilfældets Strafverdighed, om der er handlet ud fra fuldt loyale Motiver eller ikke. Det store, afgørende Kriterium maa være, om der er handlet ud fra dansk Sindelag og dansk Interesse eller ud fra tysk og egoistisk. I det første Tilfælde bør Handlingen saa ubetinget gaa fri, selv om den saa i givet Fald tilsyneladende maatte have Skinnet mod sig, og i det andet Tilfælde bør den straffes haardt.

Jeg har med stor Tilfredshed noteret mig de fleste Udtalelser og Ændringer i Folketingsudvalgets Betænkning. Det gælder saaledes Spørgsmaalet om Oprejsning for dem, der er arresteret uden Grund, og Bestræbelserne for at komme falske Angivelser, Forsøg paa personlig Hævn og lignende til Livs, og jeg haaber, at vi i Udvalget kan